

I. Definicje

Etyka (z starogreckiego ἦθος ethos czyli "zwyczaj") – dział filozofii, zajmujący się badaniem moralności i tworzeniem systemów myślowych, z których można wyprowadzać zasady moralne. Etyka bywa też nazywana filozofią moralną. Nie należy jej utożsamiać z moralnością.

Moralność to z formalnego punktu widzenia zbiór dyrektyw w formie zdań rozkazujących w rodzaju: "Nie zabijaj", których słuszności nie da się dowieść ani zaprzeczyć, w sensie logicznym.

Celem etyki jest dochodzenie do źródeł moralności, badanie efektów jakie moralność lub jej brak wywiera na ludzi oraz szukanie podstawowych przesłanek filozoficznych, na podstawie których dałoby się w racjonalny sposób tworzyć zbiory norm moralnych. Poglądy etyczne przybierają zwykle formę teorii, na którą składa się zespół pojęć i wynikających z nich twierdzeń. Teorie etyczne mogą być zarówno próbą udowadniania słuszności funkcjonujących powszechnie norm moralnych, jak i mogą stać w opozycji do powszechnej moralności, kwestionując zasadność części bądź nawet wszystkich aktualnie obowiązujących w danym społeczeństwie norm moralnych.

Dylemat (problem) moralny – to sytuacja, w której ludzie nie mogą w swym działaniu zadośćuczynić jednocześnie dwóm pozytywnym wartościom lub zasadom moralnym, będąc zmuszeni do wyboru tylko jednej z nich (w skrajnych wypadkach wybór ten może mieć charakter wyboru tragicznego). U podłoża dylematu najczęściej leży niezgodność pomiędzy prawem, a etycznością. Dylematem moralnym nazywamy sytuację, w której musimy dokonać wyboru pomiędzy kilkoma możliwościami; wybór ten jednak spowoduje rozdarcie wewnętrzne, nie będzie jasny ani oczywisty. Wybranie jednej pociągnie za sobą przymus zrezygnowania z innej, równie wartościowej idei.

Dylemat (problem) etyczny – trudność wyboru jednej z dwóch równorzędnych moralnie lub aksjologicznie możliwości. Może dotyczyć sytuacji, gdy działanie jest etyczne, ale niezgodne z prawem, lub odwrotnie – legalne, ale moralnie wątpliwe.

Etyka zawodowa (deontologia) – zbiór norm moralnych regulujących postępowanie przedstawicieli danego zawodu. Często przybiera formę **kodeksu etyki zawodowej**, określającego społecznie akceptowany wzorzec postępowania.

Bioetyka – (ang. *bioethics*, gr. *bios* życie, *ethos* zachowanie) – interdyscyplinarna dziedzina wiedzy teoretycznej i praktycznej, badająca moralny wymiar działań z zakresu biologii i medycyny. Analizuje m.in. relację lekarz–pacjent, inżynierię genetyczną, in vitro, aborcję, eutanazję, wykorzystanie sztucznej inteligencji w medycynie, badania kliniczne czy kwestie środowiskowe. Za prekursorów bioetyki uznaje się Van Rensselaera Pottera (1911–2001) oraz André Hellegersa (1926–1979). Współcześnie bioetyka

 MIEJSKIE CENTRUM MEDYCZNE JONSCHER IM. DR. KAROLA JONSCHERA W ŁODZI	Problemy etyczne, ich źródła, sposoby zapobiegania i rozwiązywania konfliktów natury etycznej w Miejskim Centrum Medycznym im. dr K. Jonschera	Wersja: 2 Obowiązuje od: 30.10.2025 Strona: 2 / 5
---	--	--

uwzględnia również regulacje prawne dotyczące badań klinicznych, ochrony danych pacjenta oraz technologii medycznych (np. Rozporządzenie UE 2024/1689 – Akt o Sztucznej Inteligencji).

II. Kodeksy etyczne jako źródła norm etycznych związanych z działalnością Miejskiego Centrum Medycznego im. dr K. Jonschera w Łodzi.

Kodeks etyki lekarskiej – (KEL) - określa etyczne zasady postępowania lekarzy i lekarzy dentystów w Polsce, reguluje relacje z pacjentami, współpracownikami i społeczeństwem.

- **Uchwalenie pierwotne:** Nadzwyczajny II Krajowy Zjazd Lekarzy – 14 grudnia 1991 r.
- **Obowiązująca wersja:** Kodeks Etyki Lekarskiej, przyjęty 18 maja 2024 r., obowiązuje od 1 stycznia 2025 r. (źródło: Naczelna Izba Lekarska – <https://nil.org.pl>)

Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej - wyraża podstawowe zasady etyki zawodowej pielęgniarki i położnej wyrażając ich wartości i zasady etyczne.

- **Uchwalenie pierwotne:** Zasady etyki zawodowej pielęgniarki i położnej - obowiązujący od dnia 9 grudnia 2003 r. (przyjęty uchwałą nr 9 IV Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych).
- **Obowiązująca wersja:** Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej uchwalony podczas VIII Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych z dnia 17 maja 2023 r. (źródło: Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych - <https://nipip.pl/>).

Kodeks Etyki dla pielęgniarek ICN

Kodeks powołany przez Międzynarodową Radę Pielęgniarek (ICN) (ang. International Council of Nurses) – pierwszą międzynarodową zawodową organizację kobiecą powstałą w 1899 roku. W roku 1953 stworzyła pierwszy kodeks dla pielęgniarek, który był wielokrotnie nowelizowany. Obecnie obowiązuje kodeks z 2021 roku. ICN skupia 130 krajowych zrzeszeń pielęgniarskich. Jej celem jest zapewnienie jakości opieki pielęgniarskiej oraz wywieranie wpływu na światową politykę dotyczącą ochrony zdrowia. Jej członkiem może być tylko jedno stowarzyszenie z danego kraju. (źródło: <https://www.icn.ch/>)

Kodeks Etyki Farmaceuty Rzeczypospolitej Polskiej - zawiera zasady dotyczące profesjonalizmu, rzetelnej informacji o lekach, zachowania tajemnicy zawodowej oraz niezależności od nacisków rynkowych.

- **Uchwalenie pierwotne:** Kodeks Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej powołany uchwałą Nr VI/25/2012 VI Krajowego Zjazdu Aptekarzy z dnia 22 stycznia 2012 r.
- **Obowiązująca wersja** - Kodeks Etyki Farmaceuty Rzeczypospolitej Polskiej uchwalony podczas IX Krajowego Zjazdu Aptekarzy z dnia 28 stycznia 2024 r. (źródło: <https://www.nia.org.pl>)

Karta Etyczna Mediów – polski dokument zawierający podstawowe zasady dotyczące etyki dziennikarskiej, opracowany z inicjatywy Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich i podpisana 29 marca

1995 roku przez prezesów największych polskich mediów i organizacji dziennikarskich. Dokument dobrowolny, stosowany jako wzorzec etyki zawodowej dziennikarzy; nie ma charakteru aktu prawnego. Jednocześnie została powołana Rada Etyki Mediów, która ma strzec przestrzegania zasad znajdujących się w Karcie Etycznej (źródło: <https://www.rem.net.pl/>).

Doktryny religijne

Systemy etyczne oparte na normach moralnych właściwych danej religii (np. chrześcijaństwo, judaizm, islam, buddyzm), stanowiące często źródło wartości etycznych obecnych również w świeckiej praktyce medycznej.

III. Źródła problemów etycznych mogących wystąpić w związku z udzielaniem świadczeń medycznych w Miejskim Centrum Medycznym im dr. Karola Jonschera w Łodzi.

W relacjach pacjent – personel

- ✓ wybór pomiędzy jakością usługi, a jej kosztem,
- ✓ ograniczona dostępność do świadczeń zdrowotnych i personelu,
- ✓ problemy związane z poczęciem i końcem życia,
- ✓ problemy związane z pacjentem agresywnym,
- ✓ problemy związane z pacjentem uzależnionym,
- ✓ informowanie o stanie zdrowia,
- ✓ błędy medyczne,
- ✓ przyjmowanie korzyści materialnych i niematerialnych przez personel,
- ✓ problemy związane z kontynuacją leczenia,
- ✓ opieka nad cudzoziemcem.

W relacjach personel – kadra zarządzająca

- ✓ konflikt między jakością usług a wynagrodzeniem,
- ✓ mobbing, nepotyzm
- ✓ dostęp do szkoleń i podnoszenia kwalifikacji,
- ✓ presja ekonomiczna a etyka zawodowa.
- ✓ wsparcie socjalne.

W relacjach między personelem

- ✓ ocena współpracowników i wzajemny szacunek
- ✓ mobbing
- ✓ współpraca związana ze sprawowaniem opieki nad pacjentem

W relacjach między pacjentami

- ✓ poszanowanie prawa do intymności,
- ✓ wzajemny szacunek

W relacjach personelu Centrum z rodziną pacjenta

- ✓ udzielanie informacji o stanie zdrowia (z uwzględnieniem przepisów o tajemnicy medycznej),
- ✓ uporczywa terapia i opieka paliatywna,
- ✓ rodziny patologiczne i problemy opiekuńcze,
- ✓ przyjmowanie korzyści materialnych lub niematerialnych.

W relacjach personelu Centrum z podmiotami zewnętrznymi

- ✓ kontakty z firmami farmaceutycznymi i dystrybutorami sprzętu medycznego,
- ✓ zasady antykorupcyjne,
- ✓ wybór podmiotu kontynuującego leczenie.

W relacjach kadra zarządzająca z podmiotami zewnętrznymi

- ✓ przejrzystość postępowań przetargowych,
- ✓ przyjmowanie korzyści materialnych,
- ✓ ochrona interesu publicznego i wizerunku jednostki.

IV. Sposoby rozwiązywania konfliktów etycznych w Centrum

Działania zapobiegawcze

- systematyczna edukacja personelu w zakresie etyki i prawa medycznego,
- promowanie zachowań etycznych i kultury dialogu,
- organizowanie szkoleń i warsztatów z bioetyki i komunikacji klinicznej.

Działania korygujące

- reagowanie na zachowania nieetyczne,
- prowadzenie mediacji przez wyznaczonego mediatora z Zespołu ds. Etyki,
- dokumentowanie przypadków naruszeń etycznych.

Działania naprawcze

- zwoływanie posiedzeń Zespołu ds. Etyki w celu analizy sytuacji problemowej,
- ocena postępowania i ustalenie przyczyn konfliktu,
- opracowanie rekomendacji i procedur zapobiegawczych na przyszłość,
- w razie potrzeby – zgłoszenie sprawy do odpowiedniego organu.

Opracował:	27.10.2025	dr.n med. Norbert Wachowicz Przewodniczący Zespołu ds. Etyki
	27.10.2025	lek. Małgorzata Koszalińska Członek Zespołu
	27.10.2025	mgr Iwona Mazurek Członek Zespołu
	27.10.2025	Aldona Paczeńska Członek Zespołu
Sprawdził:	28.10.2025	dr Joanna Dunał Kierownik Działu Zarządzania Jakością
	28.10.2025	lek. med. Kamil Szyszow Z-ca Dyrektora ds. Medycznych
Zatwierdził:	29.10.2025	mgr Konrad Łukaszewski Dyrektor Centrum